

DR. THOMA ANDOR
(1928–2003)

2003. május 31-én Párizsban elhunyt Thoma Andor.

Tudományos munkásságában a nemzetközi hírnevét elsősorban az ősember-kutatásban elért eredményeivel alapozta meg. 1958-ban jelent meg a *L'Anthropologie* című francia szakfolyóiratban a palesztinai jégkorvégi emberek keveredéssel, vagy átalakulással történt megjelenését elemző közleménye, amely igen nagy érdeklődést és vitát váltott ki. Az e témában írt számos közleménye közül példaként említhető a Subalyuk barlangban még 1932-ben talált neandervölgyi gyermek fogazatával és az 1960-as évek első felében feltárt világhírű vértesszőlősi lelőhelyről előkerült előemberi maradványok leírásával foglalkozó közleménye. Sokoldalú érdeklődését jelzi, hogy

nemcsak ebben a témakörben jelentetett meg értékes munkákat, hanem a dermatoglyphia, az akceleráció, a menarche-kutatás, a humán genetika, a statisztika, vagy a történeti és az etnikai antropológia területén is.

Thoma Andor hazáját és népét tisztelő és szerető ember volt. Vallási és politikai meggyőződéséből soha egy jótányit sem engedett. Megfogadta például, hogy amíg a szovjet Vörös Hadsereg „ideiglenesen” országunkban állomásozik és a Szovjetunió által fenntartott rendszer van hatalmon, addig nem tér haza. Amikor azután szovjet hadsereg 1991-ben kivonult hazánkból, hamarosan itthon termett és ezután már rendszeresen járt haza.

Tudományos téren is híven szolgálta hazáját, amit azon szakmabéliek nagy száma is bizonyít, akik tanítványának vallják magukat és akiknek a munkásságát külföldről is önzetlenül segítette. Hazaszeretete tudományos munkásságában is kifejeződött, amit jól tükröz, hogy az utóbbi 15 évben már elsősorban a magyarság kialakulásának és antropológiai kapcsolatrendszerének a kérdései foglalkoztatták.

Emberségének és szerénységének nagyságát híven tükrözi az a rövid önéletrajz, amit 1994-ben küldött nekem azzal a meghagyással, hogy az emlékezetnek majd elég ennyit tudni róla. Ebben egy szó sem található a politikai-vallási üldöztetéséről, ami miatt kétszer is ott kellett hagynia a debreceni egyetemet, vagy a súlyos – kezelhető, de nem gyógyítható – betegségéről, amely munkájában nagymértékben hátráltatta és amely miatt hazáját is elhagyni kényszerült. Az sincs ebben megemlítve, hogy 1988 szeptemberében

a belga király a Korona-rend Parancsnoki fokozatával tüntette ki tudományos munkássága elismeréséül.

Emlékét és munkássága eredményeit híven megőrizzük.
„Visszapillantásá”-t most itt közreadom.

Gyenis Gyula

Visszapillantás

Thoma Andor

Született Magyaróváron, 1928. november 30-án.

1947: Kitüntetéssel érettségizett a Magyaróvári Piarista Gimnáziumban.

1947–52: Biológiai és földrajzi tanulmányok a Debreceni Egyetemen.

1952–53: Tanársegéd a Debreceni Egyetem Antropológiai Intézetében.

1953: Vallásos meggyőződése miatt állásából eltávolították.

1954–55: Munkás Kőbányán, a Humán Oltóanyagtermelő és Kutató Intézetében.

1956–57: Természettudományi múzeológus a miskolci Herman Ottó Múzeumban.

Ezt a kinevezést Kovács Istvánnak köszöni.

1958–62: Kutató a Természettudományi Múzeum Embertani Tárában, Budapesten.

1963–66: Adjunktus a Debreceni Egyetem Antropológiai Intézetében.

1966: Vallásos meggyőződése miatt az oktatástól eltiltották.

1967–69: Tudományos főmunkatárs a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Biológiai Kutatóintézetében. Ezt a kinevezést Straub F. Brunó és Láng István segítségének köszönheti.

1970–72: Meghívott vendég-előadó a Paris VII Egyetem Biológiai Antropológiai Intézetében.

1973–84: A Louvain-la-Neuve-i (Belgium) katolikus egyetem docense.

1985–94: A Louvain-la-Neuve-i (Belgium) katolikus egyetem professzora.

1994 október 1-től a belga állam nyugdíjasa.

Ha nem hagytam volna el Magyarországot, csontjaim már fehérek lennének.

„Thoma Andor: Fontosabb közlemények”

(1994-ig a saját, a későbbiek pedig Gyenis Gyula válogatásában)

Thoma A. (1954): Kézforma vizsgálatok. *Ann. Biol. Univ. Hung.*, 2: 289–309.

Thoma A. (1957): Szabolcs község embertani vázlata. *Ann. Hist.-Nat. Musei Nation. Hung.*, 8 s.n.: 469–484.

Thoma, A. (1957): Métissage ou transformation? Essai sur les Hommes fossiles de Palestine. *L' Anthropologie*, 61: 470–502.

Thoma, A. (1958): Métissage ou transformation? Essai sur les Hommes fossiles de Palestine. *L' Anthropologie*, 62: 30–52.

- Thoma, A. (1960): Age et menarche, acceleration and heritability. *Acta Biol. Acad. Sci. Hung.*, 11: 241–254.
- Thoma, A. (1964): The dentition of the Subalyuk Neandertal child. *Z. Morph. Anthrop.* 54: 127–150.
- Thoma, A. (1964): Die Entstehung der Mongoliden. *Homo*, 15: 1–22.
- Thoma, A. (1966): L' occipital de L'Homme mindélien de Vértesszöllös. *L' Anthropologie*, 70: 495–534.
- Thoma, A. (1970): Selective differentiation of the ABO blod group gene frequencies in Europe. *Hum. Biol.*, 42: 450–468.
- Thoma, A. (1973) New evidence for the polycentric evolution of Homo sapiens. *J. Hum. Evol.*, 2: 529–536.
- Thoma, A. (1975): Were the Spy fossils evolutionary intermediates between Classic Neandertal and Modern Man? *J. Hum. Evol.*, 4: 387–410.
- Thoma, A. (1975): L'occipital de la grotte Bourgeois-Delaunay (La Chaise, Charente). Étude biométrique. *C. R. Acad. Sci. Paris*, 281 D: 1821–1824.
- Thoma, A. (1979): Further studies on quasi-continuous variations in Hominoidea. *Z. Morph. Anthrop.*, 70: 104–110.
- Thoma, A. (1981): The pattern of quasi-continuous variations in Homo sapiens. *J. Hum. Evol.*, 10: 303–310.
- Thoma, A. (1982): Homo sapiens sapiens? *Bull. Mém. Soc. d' Anthrop. Paris, série XIII.*, 9: 293–298.
- Thoma, A. (1984): Morphology and affinities of the Nazlet Khater Man. *J. Hum. Evol.*, 13: 287–296.
- Thoma, A. (1985): *Éléments de Paléanthropologie*. Louvain-la-Neuve, Institut superior d' Archéologie et d' Histoire de l' art. 229 pp.
- Thoma, A. (1988): An anthropological glance at Hungary. *Homo*, 38: 65–75.
- Thoma, A. (1994): Stature = 3,74 Femur + 0 ? *Anthrop. Préhist. (Bruxelles)*, 105: 29–32.
- Thoma A., Henkey Gy. (1998): Székely rokonság. *Anthrop. Közl.*, 39: 3–8.
- Thoma A., Henkey Gy. (1999): A székelység metrikus összehasonlítása. *Anthrop. Közl.*, 40: 29–32.
- Thoma, A., Henkey, G. (2000): An anthropological study of living Hungarians. *Anthrop. Közl.*, 41: 95–107.

